

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะผู้วิจัยมีแนวทางในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. ระเบียบวิธีวิจัย
4. ขั้นตอนในการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
7. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง 1 โรง คือ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมธ) โรงเรียนในเขตกึ่งเมือง 1 โรง คือ โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาการ) และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท 1 โรง คือ โรงเรียนบ้านหนองนาคำ รวมจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสำรวจและคัดเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มเป้าหมาย

ที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักเรียน
1	ขอนแก่นวิทยายน 2	1 คน	30 คน	2,260 คน
2	บ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาการ)	1 คน	15 คน	349 คน
3	บ้านหนองนาคำ	1 คน	14 คน	467 คน
รวม		3 คน	59 คน	3,076 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ผลจากการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ความคิดเห็นและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR: Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่า เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสม เนื่องจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยซึ่งเคยเป็นเพียงประชากรที่ถูกวิจัยได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้เข้าร่วมในกระบวนการต่างๆ ของการวิจัย จะเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยโดยใช้กระบวนการสร้างและใช้ความรู้ของตน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะสะท้อนความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการสอนของผู้สอน ทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ร่วมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4. ขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยขั้นตอนของการดำเนินงานดังนี้
ขั้นวางแผน (Planning)

1) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและงานวิจัยจากแผนงานวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐที่ดำเนินการก่อนงานวิจัยชุดนี้ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ และการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) ร่วมกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและร่วมกับผู้บริหารและครูผู้สอน

วางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน มาตรฐานช่วงชั้น ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ประกอบการสร้างสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและตั้งชื่อสาระการเรียนรู้

2.4 วิเคราะห์เนื้อหาในสาระการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา กำหนดผังมโนทัศน์กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัดประเมินผล เพื่อนำไปสู่การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบบูรณาการ ตามสาระการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามแนวทางการจัดทำแผนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

2.6 จัดเตรียมสื่อการสอนและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลเพื่อเตรียมไปสู่การจัดการเรียนรู้

3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยและจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการดำเนินการร่วมกับทางโรงเรียน

4) โรงเรียนดำเนินการประชุมนิเทศนักเรียนและผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นปฏิบัติการ (Action)

5) ครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นตรวจสอบ (Observation)

6) ตรวจสอบการดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น

7) ตรวจสอบผลจากการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น

ชั้นสะท้อนผลและปรับปรุงแก้ไข (Reflection)

8) ประชุมคณะครูโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อสะท้อนผลการตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ ใช้วงรอบในการปฏิบัติการจำนวน 3 วงจร แล้วนำผลการพัฒนาจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโรงเรียนทั้ง 3 ลักษณะมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลร่วมกัน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ สารระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบบันทึกการนิเทศครูผู้สอน แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน แบบวัดความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ สารระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งคณะกรรมการจัดทำสารระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรแต่ละระดับชั้นที่สัมพันธ์กับสารระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 3 กำหนดหัวเรื่อง (Theme) ที่จะทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความน่าสนใจ เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 กำหนดจุดเน้นของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา (วิสัยทัศน์/ พันธกิจ/ เป้าหมาย/ คุณลักษณะที่พึงประสงค์)

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ดัชนีชี้วัด สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 6 กำหนดคำอธิบายรายวิชาจากตัวชี้วัด/ สาระการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเรียนในแต่ละระดับชั้น

ขั้นที่ 7 กำหนดผังมโนทัศน์ แสดงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของหัวข้อเรื่องและการเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระและข้ามกลุ่มสาระ

ขั้นที่ 8 กำหนดหน่วยการเรียนรู้/ ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ เนื้อหาภายในหน่วย/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้/ จำนวนชั่วโมง

ขั้นที่ 9 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นพื้นฐานในการออกแบบ

ขั้นที่ 10 กำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากกรออกแบบที่กำหนดเป็นรายแผน

ขั้นที่ 11 กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 12 กำหนดการวัด ประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

ขั้นที่ 13 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 14 นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่กำหนดขึ้นให้วิทยากรตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 15 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้จริง

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักเรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร แบบบันทึกการนิเทศ โดยแบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

6.2.1 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยสัมภาษณ์นักเรียนในแต่ละวงจร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดประเด็นดังต่อไปนี้

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการสอนของครูในภาคเรียนนี้
2. ในภาคเรียนนี้ผู้สอน สอนต่างจากเดิมหรือไม่ อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน

สิ่งที่ดีในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสอดแทรกจริยธรรม ด้านการวางตัว

สิ่งที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสอดแทรกจริยธรรม ด้านการวางตัว

4. ในภาคเรียนนี้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่อไปนี้อย่างไร

ด้านความรู้

ด้านการปฏิบัติตน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

5. นักเรียนอยากจะบอกอะไรกับครูผู้สอน

- 2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

- 3) นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนที่สร้างขึ้นตามข้อบ่งชี้ที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

- 4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

6.2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนในแต่ละวงจร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดประเด็นดังต่อไปนี้

1. ท่านได้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร (ประชุม ชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ฯลฯ)

2. ผลที่เกิดกับโรงเรียนเป็นอย่างไร (เสียงสะท้อนจากชุมชน โรงเรียนอื่นๆ ความพึงพอใจของผู้บริหาร ฯลฯ)

3. ผลที่เกิดกับครูผู้สอนเป็นอย่างไร (หน่วยการเรียนรู้มีทุกคนหรือไม่ ความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะ ความพึงพอใจของครู ของผู้บริหารฯลฯ)

4. ผลที่เกิดกับนักเรียนเป็นอย่างไร (ความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะ ความพึงพอใจ ฯลฯ)

5. ท่านจะดำเนินการอย่างไรต่อไป (ข้อเสนอแนะในการดำเนินการครั้งต่อไป)

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

3) นำแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด

ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

6.2.3 แบบบันทึกการนิเทศ เป็นแบบบันทึกสำหรับวิทยากรในการนิเทศครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ใช้โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบประเด็นในการบันทึก ได้แก่

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้

2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้

4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. การประเมินการจัดการเรียนรู้

6. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

7. การจัดการชั้นเรียน

8. บุคลิกภาพของครู

9. พฤติกรรมผู้เรียน

10. ข้อเสนอแนะ

2) จัดทำแบบบันทึกการนิเทศตามประเด็นที่กำหนดขึ้น

3) นำแบบบันทึกการนิเทศที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

6.2.4 แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เป็นแบบบันทึกสำหรับครูผู้สอนในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของตนในแต่ละวงจร โดยมีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบประเด็นในการสะท้อนผล ได้แก่

1. การดำเนินการวางแผนเพื่อจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านผู้สอน

ด้านนักเรียน

ด้านโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

3. ความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้
4. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ
5. แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

- 2) จัดทำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นที่กำหนดขึ้น
- 3) นำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายที่กำหนดให้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

- 4) ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน แบบวัดความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียน

6.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดกรอบเนื้อหา และโครงสร้างของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. การวิจัยในชั้นเรียน (การศึกษาผลจากการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)
6. ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. การปฏิบัติตามตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
8. การปฏิบัติตามตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

2) ร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3) นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวม

ข้อมูล

6.3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ

ดังนี้

- 1) กำหนดกรอบเนื้อหา และโครงสร้างของคำถามที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอน ในประเด็นต่อไปนี้
 1. การจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
 2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน
 3. การนิเทศของวิทยากร
 4. ผลที่เกิดกับผู้เรียน
 5. ผลสะท้อนจากผู้ปกครอง
 6. ผลสะท้อนจากผู้บริหาร
 7. การดำเนินงานวิจัยของท่าน
- 2) ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวม

ข้อมูล

6.3.3 แบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

- 1) กำหนดองค์ประกอบของแบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังนี้

ปก

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 : โครงการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ส่วนที่ 3 : วิธีดำเนินงานการพัฒนา

ส่วนที่ 4 : สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.1 จำนวนหลักสูตร

4.2 จำนวนครูที่ร่วมโครงการ

4.3 จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาตามแผน

4.5 ผลที่เกิดขึ้นกับครู (ให้ครูแต่ละสาระสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาการเรียนรู้

4.6 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (คะแนนผลสัมฤทธิ์/เจตคติ)

ส่วนที่ 5 : ภาคผนวก

ก) สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของครูทุกคน

ข) รายชื่อ ผู้บริหาร ครูที่จัดทำสาระ

2) ร่างแบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) นำแบบสรุปผลการดำเนินงานที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสถานศึกษา

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นดำเนินการ	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
การดำเนินการก่อนการทดลอง	2 มี.ค. 52	ประชุมผู้บริหารและผู้จัดการอบรม	โครงการวิจัย	ผู้บริหาร นักวิจัย
	7-8 มี.ค.52	การวิเคราะห์หลักสูตรตามตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยาการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
	1-2 เม.ย.52	การจัดทำสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นและการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	23-24 เม.ย. 52	การออกแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ใน ลักษณะของสื่อและวิธีสอน การหาประสิทธิภาพของสื่อ	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
วงจรที่ 1 ขั้นวางแผน	30 เม.ย.52	การนำเสนอสาระการ เรียนรู้ท้องถิ่นตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ข้อเสนอแนะ	แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	1-2 พ.ค.52	อบรมเชิงปฏิบัติการทำวิจัย ในชั้นเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เค้าโครงวิจัย	ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักวิจัย วิทยากร
	1-14 พ.ค. 52	สร้างเครื่องมือสะท้อนผล และเครื่องมือประเมินผล ในการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย	นักวิจัย
	15 พ.ค.52	โรงเรียนที่แจ้งผู้ปกครอง และนักเรียนในการนำ หลักสูตรไปใช้	ปฏิทินการดำเนินงาน ของโรงเรียน	ครู/ผู้บริหาร
ขั้นปฏิบัติการ	18-29 พ.ค. 52	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผล และปรับปรุง แก้ไข	29 พ.ค.52	นิเทศติดตามผล สะท้อน ผลและให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการ	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
			จัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน	
วงจรที่ 2 ขั้นวางแผน	30-31 พ.ค. 52	ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น	ครูผู้สอน ผู้บริหาร
ขั้นปฏิบัติการ	1-12 มิ.ย. 52	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผล และปรับปรุง แก้ไข	11-12 มิ.ย. 52	นิเทศติดตามผล สะท้อน ผลและให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์ นักเรียน แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการ จัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย
วงจรที่ 3 ขั้นวางแผน	13-14 มิ.ย. 52	ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น	ครูผู้สอน ผู้บริหาร
ขั้นปฏิบัติการ	15-26 มิ.ย. 52	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนตามหลักสูตร	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	ครูผู้สอน นักเรียน
ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผล และปรับปรุง แก้ไข	25-26 มิ.ย. 52	นิเทศติดตามผล สะท้อน ผลและให้ข้อเสนอแนะ	แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสะท้อนผลการ จัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน	ครูผู้สอน ผู้บริหาร วิทยากร นักวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน - เวลา	กิจกรรมการดำเนินงาน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้เข้าร่วม
สรุปผลการดำเนินงาน	27-28 มิ.ย. 52	ประชุมสะท้อนผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน	แบบสอบถามความคิดเห็น แบบวัดความพึงพอใจ แบบสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	ผู้บริหาร ครูผู้สอน วิทยากร นักวิจัย

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้นข้อมูลที่รวบรวมได้จึงมีจำนวนมากและมีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

8.1 จำแนกหมวดหมู่ข้อมูลที่รวบรวมได้ตามประเภทของข้อมูลที่มีลักษณะเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

8.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะคือ

8.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ผลทันทีที่รวบรวมข้อมูลภาคสนามเสร็จ เพื่อพิจารณาความเพียงพอและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้

8.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว เพื่อทบทวนดูความสอดคล้องและความตรงของข้อมูล เพื่อนำไปสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

8.2.3 การวิเคราะห์เพื่อสรุปภาพรวม หลังจากสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยครบแล้ว เพื่อสรุปภาพรวมของการวิจัยร่วมกับผู้เกี่ยวข้องและนำผลการวิเคราะห์สรุปเป็นรายงานวิจัย

8.3 ตรวจสอบข้อมูลและการยืนยันข้อสรุป โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

8.3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

1) ใช้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบสอบถามต่างๆ กับสภาพจริงในโรงเรียนที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำผลการวิเคราะห์นั้นมาสะท้อนผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่วมกันว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน

2) ใช้การตรวจสอบจากผู้รวบรวมข้อมูลหลายคนหลายกลุ่มเพื่อยืนยัน

ความสอดคล้องกันในแต่ละกลุ่มแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลรวมกัน หากข้อมูลที่ได้ไม่สอดคล้องกัน ก็จะมีการอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกัน

8.3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

1) ใช้การตรวจสอบวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่งและใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่เก็บมาได้มีความตรง ความเที่ยงและความสมบูรณ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสามเส้า 2 วิธีการได้แก่

1.1) วิธีการสามเส้าภายนอก (External Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ภายนอก ได้แก่ ข้อมูลอื่นๆ ของทางโรงเรียน ภาพถ่าย ข้อมูลจากนักเรียน เป็นต้น

1.2) วิธีการสามเส้าภายใน (Internal Triangulation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ภายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความตรงในการวิจัย ซึ่งเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่

1.2.1) การใช้ข้อมูลจากกลุ่มที่หลากหลายเพื่อเปรียบเทียบ ทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ต่างกันย่อมมีการรับรู้ความเป็นจริงที่ต่างกันคือ ผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน กลุ่มนักเรียน

1.2.2) การใช้วิธีการและเทคนิคที่แตกต่างกันเพื่อสำรวจ ตรวจสอบในหัวข้อเดียวกัน เช่น ใช้การสัมภาษณ์ ใช้การสะท้อนผลจากผู้เกี่ยวข้อง และการสังเกต โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

1.2.3) การใช้การตรวจสอบโดยบุคคลในกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันหากตรวจสอบแล้วเห็นขัดแย้งกันก็จะมี การหาฉันทามติและการจากตรวจสอบบุคคลภายนอกกลุ่มคือผู้เชี่ยวชาญจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) การตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ คณะผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปร่วมในกระบวนการ คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลกับเอกสารต่าง ๆ ของทางโรงเรียนที่เก็บรวบรวมมา ในรายงานสรุปผลการดำเนินการของโรงเรียน